

מי שהוציא אוהו פרק רביעי עירובין

מה.

עין משפט נר מצוה

מד א ב מיי פייב מהל
שבת הלכה טו סג
לפון סה וכו טש"ע א"ח
סי שמת עקיף א וסי שזו
סעיף א:
מה ג ד ה מיי פ"ד
מהלכות עירובין
הלכה גכ טור ש"ע א"ח
סי שמת עקיף א:

רבינו חננאל

וחכמים אומרים אין לו
אלא ארבע אמות לכל
רוח, שכן שמונה על
שמונה, ופירש בתלמוד
אין ישראל [מן] שבידו
לו כמעט יום וקדיש
עליו רוח, ושמונה מן
היא [דית] [נדל] יכנס
דבר ר' מאיר, ר' יהודה
אמר [בסנהדרין] לע לא
איתאמרת אלא ארישא
דפירוקא, מי שהוציא אוהו
גרום או רוח רעה
איתאמרת עליה, א"ר בון
מודה ר' יהודה שאם בידו
לו שאינו יכול לחזור בו,
תניא נמי הכי ישנן
שמונה על שמונה דברי
ר' מאיר, כלומר ארבע
אמות לכל רוח ישנן
שמונה על שמונה אמות.
אמר רוב מחלוקת להלך.
[פאלין] ר' יוחנן בן
גוריון לא התיר לו [להלך]
[אלא להלך] אלפים
אמה, אבל לטלטל דברי
הכל ר' אומר אין טפי
לא. והני ר' אמות היבא
וכתיב, כחתיאי שבו איש
תחתיו, כחתיאי, וכמה
תחתיו, גופו ג' אמות
ואמה כרי פישוט ידיו
ורגליו, והני ר'
מצומצמות דברי ר' מאיר.
ר' יהודה אומר אמה
אחת, כרי שיהא נוטל
חפץ ממראשותיו ויניח
מרגלותיו, והני ר'
מרווחות לא מצומצמות.
ובעני לה הני ד' אמות
דיהיב ליה באמה ידידיה
ואי באמה של קודש, ואי
אמרת באמה ידידיה אמאי
כלים לא תני ית באמה הכל
פריך י"י יש שאמרו הכל
מה שהו אדם, קומץ
מנחה, והופני הקטורת,
והשוטה מלא לוגמיו
ביום הפורים כו', ליתני
בדידותו ארבע אמות
באמה שלו, ואי משום
דיאכא ננס באידין, פי
אם ארץ אומתו ואמרתו
קצרה שאין ר' אמות
באמתו תחתיו, יתני
במשנה חוץ מן ג' ננס
באידין שאין תחתיו לו
באמתו, ואידין א"ל רב
פפא לבריה דרבי מרשייא
אי איתא לדיקדוק כולי
הני לא תנין, מתני' היו
שאין מקצת אמותיו של
זה בתוך אמותיו של זה
מביאין [אובדן] באמצע
[ובלבד] שלא יצא כו'.
אמרות וכו' ע"ז. פי כגון
שיש ביניהן שלש אמות
וכל אחד מהם יושב
בשתי אמות שלו, ונשאר
לו שתי אמות בזה הצד
שביניהם, וכל אחד ואחד
מותר לו לטלטל בשתי
אמות הקרובות לו, נמצא
באחת האמצעית שביניהן
מוותרין לטלטל, הכי
קאמר להו ר' שמעון
דברנן מכרי למה הדבר
דומה לטלטל כו',

רבי יהודה היינו תנא קמא. וא"ת דילמא ר' אליעזר ור' יהודה לא
פליגי אהנה קמא אלא לפרושי מלתיה קאתו וכן מליני פרק
כ"ג (פסחדקין דף כה).^(א) גבי לא ירצה לו נשים וזריש מתני' זריש חוקת
הצמים (ב"ב דף צד בת).^(ב) ואומר ר"י דע"כ ר' אליעזר לא מפרש מילתיה

דתנא קמא אלא פליגי עליה דה"ק
קאי אר' יוחנן בן גוריון דלמיר יש לו
אלפים אמה לכל רוח ולא הוי צלמנעמו
הכי נמי ד' אמות לת"ק וא"ת א"כ
מאי פריך היינו ת"ק כיון דתנא קמא
ארצי יוחנן בן גוריון קאי ויש לו ד'
אמות לכל רוח וי"ל דסבר המקשה
אע"ג דאלפים דרבי יוחנן^(א) הוי לכל
רוח דהו"ד אלפים על ד' אלפים ד'
קאי אר' יוחנן בן גוריון ד' אמות צין הכל
דומיא דטלטול ארבע אמות צרשות
הרצים דהו"פ פ' ד' אמות לכל רוח
שירצה כמו שאמר ר' יהודה לך פריך
היינו ת"ק ור"ח גרים חכמים היינו
ת"ק פ' ת"ק דריש פרוקין דמי
שהולאחו וכרסי אין לו אלא ד' אמות
ואע"ג דאינס מענין אחד מ"מ פריך
דחכמים דפליגי ארצי יוחנן בן גוריון
לא היה להם להזכיר ד' אמות אלא
אין לו אלפים ומסתמא דיש^(א) לו ד'
אמות לכל רוח: **גופו ג' אמות.**
וא"ת אמאי ציעין גבי היזק ראייה
מחילה ד' אמות צהשומפין (ב"ב דף צד):
וי"ל דפעמים שיש גבשושית סמוך
לכותל ופעמים נמי שגבשיה עקיבו
ועומד על אלכצעות רגליו ועוד הא
דלמיר הכל גופו ג' אמות היינו צלמ
רלשו וכן משמע בהמלניע (שבת דף כג).
דלמיר המוליא משוי למעלה מיו"ד
חייב שכן משא בני קהת דלמיר מר
ארון תשעה וכפרת טפה וגמירי כל
טונא דמילי צמוטה מילתא מנעיל
ומרמי מילתי מלמא אישטכח דלמעלה
מ' הוה קאי^(א) ובכתף היו נושאים
אוחו ודל מ"ח טפחים צ' מילתי דארון
וכפרת היינו שקה צ' ושליש טפח
ושמתיירו עד שקה צ' א"כ טפחים
ושליש אצל אס אדם עם רלשו רק י"ח
טפחים יגיע הארון עד למטה מיו"ד
דרלש וזוטר מחזיק יותר מטפח ושליש
וגבי כוכין ציעין נמי ד' אמות צפיק
המוכר פירות (ב"ב דף צד ק): היינו עס
רלשו ועודי דפי הארון ושיעור מקוה
דזוי אמה על אמה צרוס שלש אמות
לאו משום שלא יחא גובה האדם יותר
מג' אמות אלא משנכנס צמים המינס
עולין וגם קצת ירכין רלשו והא דלמיר
צמרגוס מגילת אסתר פרשנדתא
איצטליע על מלת אמין וכן כולם המס
קטועי רלשו הו"ו:

ופתוהות לרה"ר. דאי לאו הכי
אותם שיש להם דריסת
הרגל על חציתה אוקרת עליה:
אבל

שנה הכא פלגיתו שנה התם בעלמא פלגיתו עלי. ורבנן, התם חציתה רצה וזריכות בני
בעלי חצירות ויטלטלו החיצונות מזה לזה. והא ארשיה דירין כי אילו בשלשה אנשים הנה הם יושבים שלשתם ביחד,
ואם יבואו החיצונים לטלטל מזה לזה, האמצעי מכריזם כי אסורין לו, ונמנעם משום דאורישי דירין. אבל בחצירות
היישנין דילמא מטלטל ולא אחרת רשות לשותין רשות אמת נוטלין העירובי שגבו מן הצמים ונותנין
החיצונות בהוי באמצעות. והיא לא יאילו הכא דרה לישראל תמידי ופריך כי הו"ו כגון שנתנה חצירות עירוב
דומה לטלטל כו', רב ששת אמר אפי' תמידי שנתנו עירובין אחת מן באמצעות וכגון שנתנו בו

מחילה של צרול נמי עיילי צה מיא. מתתאי דהא סתם מחילה י'
טפחים היא ולא מטיח עד קרקעית המים ואפילו מגעת לקרקעית
המים אי אפשר שלא יכנסו המים מתחתיה: אלא משום. הכי מחייך
עליה: דקל הוא שהקילו חכמים צמים. צמחיה כל דהו וצלצד שיהא

מחיצה של ברזל להפסיקו מחייך עליה ר'
יוסי בר' חנינא מאי טעמא קא מחייך אילוימא
משום דתני לה בר' יוחנן בן גוריון לחומרא
ואיהו סבירא ליה כרבנן לקולא ומשום דסבר
לקולא מאן דתני לחומרא מחייך עליה אלא
משום^(א) דתניא נהרות המושבין ומעיינות
הנובעין הרי הן כרגלי כל אדם ודלמא
במכונסין אלא משום דקתני צריך מחיצה של
ברזל להפסיקו ומאי שנא קנים דלא דעיילי
בהו מיא של ברזל נמי עיילי בהו מיא ודילמא
צריך ואין לו תקנה קאמר אלא משום דקל
הוא שהקילו חכמים במים כדרבי טבלא
דבעא מיניה רבי טבלא מרב מחיצה תלויה
מהו שתתיר בחורבה א"ל אין מחיצה תלויה
מתרת אלא במים קל הוא שהקילו חכמים
במים: וחכ"א אין לו אלא ארבע וכו': רבי
יהודה היינו ת"ק אמר רבא שמונה על שמונה
איכא בינייהו תנ"ה יש לו שמונה על שמונה
דברי ר"מ ואמר רבא * מחלוקת להלך אבל
לטלטל דברי הכל ארבע אמות אין טפי לא
והני ד' אמות היבא כתיבא כדתניא^(א) שבו
איש תחתיו כתחתיו [וכמה תחתיו] גופו
שלש אמות ואמה כרי לפשוט ידיו ורגליו
דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר גופו שלש אמות
ואמה כרי שיטול חפץ מתחת מרגלותיו ומניח
תחת מראשותיו מאי בינייהו איכא בינייהו
ארבע אמות מצומצמות אמר ליה רב
משרשיא לבריה כי עיילת לקמיה דרב פפא
בעי מיניה ארבע אמות שאמרו באמה ידידיה
יהבינן ליה או באמה של קדש יהבינן ליה אם
אמר לך אמות של קדש יהבינן ליה עוג מלך
הבשן מה תהא עליו ואם אמר לך באמה
ידידיה יהבינן ליה אימא ליה מאי טעמא לא
קתני לה גבי^(א) יש שאמרו הכל לפי מה שהוא
אדם כי אתא לקמיה דרב פפא א"ל אי דייקינן
כולא האי לא הוי תנינן ד לעולם באמה ידידיה
יהבינן ליה ודקא קשיא לך מאי טעמא לא
קתני גבי יש שאמרו דלא פסיקא ליה
משום דאיכא ננס באבריו: היו שנים מקצת
אמותיו של זה וכו': למה ליה למימר למה
הדבר דומה הכי קאמר להו רבי שמעון
לרבנן מכרי למה הדבר דומה לשלש חצירות
הפתוחות זו לזו ופתוחות לר"ה מאי שנא
התם דפליגיתו ומ"ש הכא דלא פליגיתו
ורבנן התם אוושי דירין הכא לא אוושי
דירין: ושתים החיצונות כו': ואמאי כיון
דערבי להו חיצונות בהדי אמצעית הויא
להו חדא אמר רב יהודה ד כגון שנתנה אמצעית עירובה בוז ועירובה
בוז ורב ששת אמר אפילו תימא שנתנה אמצעית ב כגון שנתנהו
בשני

מחיצה של ברזל להפסיקו מחייך עליה ר'
יוסי בר' חנינא מאי טעמא קא מחייך אילוימא
משום דתני לה בר' יוחנן בן גוריון לחומרא
ואיהו סבירא ליה כרבנן לקולא ומשום דסבר
לקולא מאן דתני לחומרא מחייך עליה אלא
משום^(א) דתניא נהרות המושבין ומעיינות
הנובעין הרי הן כרגלי כל אדם ודלמא
במכונסין אלא משום דקתני צריך מחיצה של
ברזל להפסיקו ומאי שנא קנים דלא דעיילי
בהו מיא של ברזל נמי עיילי בהו מיא ודילמא
צריך ואין לו תקנה קאמר אלא משום דקל
הוא שהקילו חכמים במים כדרבי טבלא
דבעא מיניה רבי טבלא מרב מחיצה תלויה
מהו שתתיר בחורבה א"ל אין מחיצה תלויה
מתרת אלא במים קל הוא שהקילו חכמים
במים: וחכ"א אין לו אלא ארבע וכו': רבי
יהודה היינו ת"ק אמר רבא שמונה על שמונה
איכא בינייהו תנ"ה יש לו שמונה על שמונה
דברי ר"מ ואמר רבא * מחלוקת להלך אבל
לטלטל דברי הכל ארבע אמות אין טפי לא
והני ד' אמות היבא כתיבא כדתניא^(א) שבו
איש תחתיו כתחתיו [וכמה תחתיו] גופו
שלש אמות ואמה כרי לפשוט ידיו ורגליו
דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר גופו שלש אמות
ואמה כרי שיטול חפץ מתחת מרגלותיו ומניח
תחת מראשותיו מאי בינייהו איכא בינייהו
ארבע אמות מצומצמות אמר ליה רב
משרשיא לבריה כי עיילת לקמיה דרב פפא
בעי מיניה ארבע אמות שאמרו באמה ידידיה
יהבינן ליה או באמה של קדש יהבינן ליה אם
אמר לך אמות של קדש יהבינן ליה עוג מלך
הבשן מה תהא עליו ואם אמר לך באמה
ידידיה יהבינן ליה אימא ליה מאי טעמא לא
קתני לה גבי^(א) יש שאמרו הכל לפי מה שהוא
אדם כי אתא לקמיה דרב פפא א"ל אי דייקינן
כולא האי לא הוי תנינן ד לעולם באמה ידידיה
יהבינן ליה ודקא קשיא לך מאי טעמא לא
קתני גבי יש שאמרו דלא פסיקא ליה
משום דאיכא ננס באבריו: היו שנים מקצת
אמותיו של זה וכו': למה ליה למימר למה
הדבר דומה הכי קאמר להו רבי שמעון
לרבנן מכרי למה הדבר דומה לשלש חצירות
הפתוחות זו לזו ופתוחות לר"ה מאי שנא
התם דפליגיתו ומ"ש הכא דלא פליגיתו
ורבנן התם אוושי דירין הכא לא אוושי
דירין: ושתים החיצונות כו': ואמאי כיון
דערבי להו חיצונות בהדי אמצעית הויא
להו חדא אמר רב יהודה ד כגון שנתנה אמצעית עירובה בוז ועירובה
בוז ורב ששת אמר אפילו תימא שנתנה אמצעית ב כגון שנתנהו
בשני

צחצר אמצעית וכו') וקס"ד כגון שנתנו שמהין עירובין צלמנעית שזהו משפט עירובי חצירות סתם חצר יש צה צמים הרצה וזריכות בני
הצמים לערב יחד לפי שהצמים מיוחד לכל אחד ואחד רשות כולן וזהו אסור להוציא רשות לרשות דליינו מן הצמים לחצר צלמנע עירוב
ומניחים אותו צלמנע ושהחצר פתוחה לחצר אחרת ורולין לעשותן רשות אמת נוטלין העירובי שגבו מן הצמים ונותנין
אותו צלמנע מבתי חצר אחרת: וכי הדרכ אמצעית ועירובה צהדי איזן שליטוספ דחילונו עבדה לא גרסינן הכא על לקמן [ע"כ]: שמונה
אמצעית עירובה בוז וכו'. דלמא אמצעית כאלו דרה צהן ואין דירי חילונות צלמנעית למימרא דכי הדדי נינהו:

(א) לטול מו. שבת קכא: בינה
לג, (ב) זכריה טו: וש"ת,
(ג) שבת קכ. לעיל ב' טו:
לקמן פו: (ד) [לעיל ב' כג]:
פ"ח מ"ח"א (ה) [פסחים
פ"א, (ו) (מהל ה"ה),
(ז) [דף מטו, (ח) ר"ע מ"ו,
(ט) ו"ע"ע חו"ט פסחים פג,
ד"ה ר"ש עור עס קפו: ד"ה
וחוסם ומו"ק מ"ד, ד"ה
וחכמים ומו"ק וזכריה פג,
ד"ה המנוח, (י) ו"ע"ע חו"ט
שבת כג, ד"ה אשמתח ומו"ק
פסחים ק"ט: ד"ה צרוס,

תורה אור השלם

1. ראו פי' ב' יתן לבם
השבת על בן הוא נתן
לבם ביום הששי נתן
ויקם שבו איש תחתיו
אל צבא איש מוקמו
ביום השביעי:
שמות טו כט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה גבי יש
אמרו משנה היא, י"ב
לעיל דף ל' ע"ב מימי ידיו
תלמוד: (ב) תוס' ד"ה
רבי יהודה וכו' דלפני
דברי יוחנן ב"ג הוה לל
רוח הדחינו ד' אלפים:
(ג) בא"ד ומסתמא ד' אמות
להם ד"ה ומשני דהא
ארבע אמות כל רוח:
(ד) ד"ה גופו וכו'
דבכתף היו נושאים:

מוסף רש"י

נהרות המושבין. היינו
סתם נהרות שיש להם משך
להלאה ממקום מקור
צנעיהן, ומעיינות
הנובעין. ואין יוצאין
מקומות צנעיהן למשך
האלה, הרי הן כרגלי כל
אדם. אין להם שום
צניעה לא במקומות ולא
כרגלי הענבים ולא כרגלי
המנואל, אלא כל האדם
מוליך כרגליו, דכל מידי
דמי ליה שנייה
(ב"ב דף ט) ואפילו הן על
יחד אין כרגליו (ש"ע
טו) ואע"פ שג' מחוץ
למחוץ כל האדם מוליך
למקום שיערב על ליתן
(שבת קכא). מחיצה
תלויה מרו שחודר
בחורבה. שדך ליהוה ע"כ
מחילות שפלו תחתיו
וקיימות מלמעלה ותלויה,
משום שחודר לטלטל
חצרותה של האה כפוליה
לכה"ל (שבת קכא). אלא
במיה. כגון מחיצה שהיא
למעלה מן האה (דמין [קתן]
פ"ו) דעשה מחילה תלויה
ומנואל, וכן צור שנין שמי
חצרות ותלן מנחילה
תלויה מלמעלה, מנחילה
מנחל חה מנחל, ואע"פ
שלא ערבו (שבת קכא).
הכל לפי מה שהוא
אדם. ואין שיעורן שזה
כל (לעיל ד' ה).

רבינו חננאל

מחיצה של ברזל להפסיקו
מחייך עליה ר' יוסי בר' חנינא
מאי טעמא קא מחייך אילוימא
משום דתני לה בר' יוחנן בן
גוריון לחומרא ואיהו סבירא
ליה כרבנן לקולא ומשום דסבר
לקולא מאן דתני לחומרא
מחייך עליה אלא משום
ד' תניא נהרות המושבין
ומעיינות הנובעין הרי הן
כרגלי כל אדם ודלמא במכונסין
אלא משום דקתני צריך מחיצה
של ברזל להפסיקו ומאי שנא
קנים דלא דעיילי בהו מיא של
ברזל נמי עיילי בהו מיא ודילמא
צריך ואין לו תקנה קאמר
אלא משום דקל הוא שהקילו
חכמים במים כדרבי טבלא
דבעא מיניה רבי טבלא מרב
מחיצה תלויה מהו שתתיר
בחורבה א"ל אין מחיצה תלויה
מתרת אלא במים קל הוא
שהקילו חכמים במים: וחכ"א
אין לו אלא ארבע וכו': רבי
יהודה היינו ת"ק אמר רבא
שמונה על שמונה איכא
בינייהו תנ"ה יש לו שמונה
על שמונה דברי ר"מ ואמר
רבא * מחלוקת להלך אבל לטלטל
דברי הכל ארבע אמות אין
טפי לא והני ד' אמות היבא
כתיבא כדתניא^(א) שבו איש
תחתיו כתחתיו [וכמה
תחתיו] גופו שלש אמות
ואמה כרי שיטול חפץ מתחת
מרגלותיו ומניח תחת
מראשותיו מאי בינייהו איכא
בינייהו ארבע אמות מצומצמות
אמר ליה רב משרשיא לבריה
כי עיילת לקמיה דרב פפא בעי
מיניה ארבע אמות שאמרו
באמה ידידיה יהבינן ליה או
באמה של קדש יהבינן ליה אם
אמר לך אמות של קדש יהבינן
לך עוג מלך הבשן מה תהא
עליו ואם אמר לך באמה ידידיה
יהבינן ליה אימא ליה מאי טעמא
לא קתני לה גבי^(א) יש שאמרו
הכל לפי מה שהוא אדם כי אתא
לקמיה דרב פפא א"ל אי דייקינן
כולא האי לא הוי תנינן ד לעולם
באמה ידידיה יהבינן ליה ודקא
קשיא לך מאי טעמא לא קתני
גבי יש שאמרו דלא פסיקא ליה
משום דאיכא ננס באבריו: היו
שנים מקצת אמותיו של זה וכו':
למה ליה למימר למה הדבר
דומה הכי קאמר להו רבי שמעון
לרבנן מכרי למה הדבר דומה
לשלש חצירות הפתוחות זו לזו
ופתוחות לר"ה מאי שנא התם
דפליגיתו ומ"ש הכא דלא פליגיתו
ורבנן התם אוושי דירין הכא לא
אוושי דירין: ושתים החיצונות
כו': ואמאי כיון דערבי להו
חיצונות בהדי אמצעית הויא
להו חדא אמר רב יהודה ד כגון
שנתנה אמצעית עירובה בוז
ועירובה בוז ורב ששת אמר
אפילו תימא שנתנה אמצעית
ב כגון שנתנהו בשני